

Аналіз критеріїв оцінки суддів дзюдо за показниками роботи на змаганнях

Чоботько М.А.¹, Чоботько І.І.¹, Бойченко Н.В.²

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ¹

Харківська державна академія фізичної культури²

Анотація. Мета: за допомогою анкетного опитування провести аналіз критеріїв оцінки суддів дзюдо за показниками роботи на змаганнях. **Матеріал і методи.** Під час дослідження застосовувались наступні методи: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, дані мережі Інтернет, анкетне опитування, узагальнення теоретичного і практичного досвіду фахівців в області спортивних єдиноборств, методи математичної статистики. Було проведено анкетне опитування суддів з дзюдо. У дослідженні прийняли участь 30 суддів з дзюдо міжнародної категорії (3 чоловіки – 10 %) національної категорії (15 чоловік – 50 %) та першої категорії (12 чоловік – 40 %). **Результати:** аналіз проведеного анкетування суддів дзюдо на основі 50-ти критеріїв оцінювання за показниками роботи суддів на змаганнях виявив основні 11 критеріїв які є на думку більшості фахівців найбільш дієвими. Таким чином 11 критеріїв розподілилися між фахівцями міжнародної, національної та першої категорії суддів за результатами розрахунку коефіцієнту вагомості та пріоритетності наступним чином: на першому місці – професійна етика та дисципліна 1,33; на друге місце - зовнішній вигляд 1,66; на третє місце - знання правил та вміння їх використовувати 3,66; на четверте місце - займає чіткість команд та жестів 4,66; на п'яте місце - пересування по татамі та вибір вірної позиції 5,00; на шосте місце - взаємодія з суддями 6,67; на сьоме місце - вміння вірно та вчасно оцінювати помилки 7,66; на восьме місце - вміння вірно та вчасно оцінювати технічні дії 8,00; на дев'яте місце - психологічна стійкість 8,33; на десяте місце - реакція на ситуації 8,66; на одинадцяте місце - вміння користуватись технічними засобами 10,33. **Висновки.** Таким чином, проведено анкетування суддів різних категорій із 50-ти запропонованих критеріїв дозволило виявити 11 найбільш практичних критеріїв за якими можливо оцінювати роботу суддів на змаганнях. В результаті анкетного опитування більшість фахівців поставило на перше місце - професійну етику та дисципліну; друге місце - зовнішній вигляд; третє місце - знання правил та вміння їх використовувати. **Ключові слова:** дзюдо, анкетне опитування, ранжирування, критерії, судді, професійна етика.

Вступ. У сучасному дзюдо з великим рівнем майстерності спортсменів та високою швидкістю сутички питанню суддівства повинна приділятися постійна увага. Зміни в правилах вимагають щоб судді відстежували всі тенденції в світі дзюдо. Рішення задачі підготовки кваліфікованих арбітрів ускладняється внаслідок невеликого обсягу інформації і повільних наукових досліджень в цій сфері, відсутністю даних про

експериментальну перевірку ефективності запропонованих програм підготовки, вповільненого впровадження оцінки найважливіших критеріїв підготовленості та якості суддівства (Чоботько, Чоботько, & Бойченко, 2020).

Опанувати роботу спортивного судді можуть люди різної статі, різних вікових категорій та різних професій. В цілому підготовка судді займає в середньому від 5 до 8 років. Аналізуючи

літературні джерела, інтернет ресурси та користуючись різноманітними засобами контролю та перевірки якості суддівства, а саме аналіз спостережень переглядових комісій, суддів-інспекторів і суддів-комісарів з використанням відеозаписів сутичок можна зазначити, що для покращення якості суддівства потрібно розвивати його за трьома напрямками:

- відбір суддів за здібностями;
- навчання суддів завдяки програмам, семінарам та тестам;
- оцінювання якості суддівства за певними критеріями.

Слабкості в методиках відбору є одним з основних чинників, які негативно впливають на ефективність суддівської діяльності (Трофимов, 2002).

З теорією відбору тісно пов'язана проблема здібностей. Складовою частиною здібностей є властивості особистості, володіючи якими, людина може порівняно легко домогтися успіху в якої-небудь діяльності (Рудик, 1961).

При цьому здібності існують тільки в розвитку і виникають лише у певних діях, а для успіху в ряді випадків потрібно поєднання різних здібностей. Характеристиками здібностей висококваліфікованого судді є поєднання як особистих, професійних якостей та суддівський досвід (Мкртчян, 1986).

На сучасному етапі розвитку дзюдо покращення якості суддівства тісно пов'язане з навчанням суддів через участь їх у семінарах та вебінарах, розробку методичних рекомендацій та посібників, відео-посібників і т.д.

Одним з напрямків підвищення професійного рівня суддів є розробка методики їх оцінювання за професійними критеріями. Минулі дослідження суддівства дзюдо виявили недоліки саме через не усвідомлення суддів з оцінюванням своєї роботи (Чоботько, Чоботько, & Бойченко, 2020).

Мета дослідження – за допомогою анкетного опитування провести аналіз

критеріїв оцінки суддів дзюдо за показниками роботи на змаганнях.

Матеріали та методи дослідження. Під час дослідження застосовувались наступні методи: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел та дані мережі Інтернет, анкетне опитування, узагальнення теоретичного і практичного досвіду фахівців в області спортивних єдиноборств, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. На змаганнях з дзюдо, які проводяться на території України, оцінюється практичне суддівство. З метою виявлення оцінки роботи суддів дзюдо на змаганнях за критеріями було проведено анкетне опитування враховуючи коефіцієнт пріоритетності переваги одного критерію над іншим. У дослідженні прийняло участь 30 суддів: з них міжнародної категорії – 3 чоловіки (10 %); національної категорії - 15 чоловік (50 %) та першої категорії - 12 чоловік (40 %).

Для розрахунку пріоритетності критеріїв застосовувався метод оцінювання якості суддівства та метод ранжування:

- за допомогою анкетування з 50 критеріїв судьями були визначені 11 найбільш важливих за якими проводиться оцінювання суддівської роботи. Кожна категорія суддів оцінила ці критеріїв по мірі важливості;

- для кожного критерія нормуємо оцінювання кожної категорії суддів (оцінювання критерія ділимо на кількість суддівських категорій), яка показує перевагу одного критерія над іншим шляхом ранжування;

- по відношенню суми оцінки критеріїв до суддівських категорій визначаємо ранг критеріїв, який вказує на відношення суддів до кожного критерія;

- визначаємо вагомий коефіцієнт (ранг критерія до їхньої суми), який визначає порівняльну важливість

критеріїв. Загальна сума ваги не перебільшує одиниці;

- відношення кожного вагомого коефіцієнта до «Σ» вагомих коефіцієнтів визначає пріоритетність критерія, яка більш об'єктивно дає можливість оцінити значущість кожного критерія та вибрати оптимальний варіант пріоритетності критеріїв оцінювання роботи суддів дзюдо (Орлов, 2002).

За результатами роботи суддям, у відповідності з критеріями оцінки, було запропоновано 50 питань з суддівства з яких були сформовані 11 головних критеріїв і здібностей та за допомогою ранжування вони розташували їх по пріоритетах за рангами суддівської категорії.

Так, **1 місце** з пріоритетом 1,33 займає професійна етика, дисципліна. Більшість фахівців зазначили, що суддя повинен відповідати професійним нормам поведінки, професійним знанням, усвідомлювати моральну відповідальність за виконання професіональних обов'язків та стосунками в колективі.

2 місце пріоритетом 1,66 займає зовнішній вигляд. Спеціалісти зазначили, що суддя повинен володіти формами спілкування, елементами культури, суддівською формою, етикетом дзюдо і т.д.

3 місце з пріоритетом 3,66 займає знання правил та вміння їх використовувати. Більшість експертів зазначили, що знання правил має на увазі великий об'єм знань (суддя повинен знати гігієну, домедичну допомогу) і т.д.

4 місце з пріоритетом 4,66 займає чіткість команд та жестів. Судді різних рангів зазначили, що чіткість команд та жестів говорить про впевненість спеціалістів у своїх діях та додає видовищності у веденні сутички. Якщо суддя впевнений в своїх діях то до нього не виникають питання.

5 місце з пріоритетом 5,00 займає пересування по татамі та вибір вірної

позиції. Більшості думок експертів сходиться в тому, що арбітр на татамі повинен вибирати оптимальну позицію для вірної оцінки ситуації у сутичці, периферійний огляд татамі з метою контролю табло, тренера, бокових суддів, комісара та відповідати за безпеку спортсменів під час сутички.

6 місце з пріоритетом 6,67 займає взаємодія з суддями. Фахівці вважають, що для більш якісного проведення сутички повинен бути налагоджений зворотний зв'язок між суддями та підпорядкуванням думок більшості.

7 місце з пріоритетом 7,66 займає вміння вірно та вчасно оцінювати помилки. Більшість фахівців вважають, що при баченні помилки спортсмена в сутичці суддя повинен негайно відреагувати на цю дію.

8 місце з пріоритетом 8,00 займає вміння вірно та вчасно оцінювати технічні дії. Більшість фахівців вважають, що при баченні технічної дії спортсмена в сутичці суддя повинен негайно відреагувати на цю дію завчасно.

9 місце з пріоритетом 8,33 займає психологічна стійкість. Судді різних рангів вважають, що психологічна стійкість це здатність розумово або емоційно впоратися в критичній ситуації або швидко повернутися до вихідного стану. Цей критерій відноситься до здібностей арбітра але він суттєво впливає на якість суддівства тому що психологічна стійкість - це здатність розумово чи емоційно впоратися з кризою або швидко повернутися до докризового стану. (Федоров, & Коричко, 2017).

До факторів, що впливають на психологічну стійкість відносяться: тривалий характер змагань, часті відрядження, довільне чергування змагань різних вікових груп і категорій, наявність глядачів та їх бурхлива реакція на суддівство, негативна реакція тренерів та спортсменів на ті чи інші дії арбітра в результаті чого діяльність арбітрів не

підкоряється умові поступового наростання ступеня складності, систематичного розвитку стану тренуваності, що і призводить до перепадів в рівні суддівства і суддівської форми арбітра (Венглінський, 1998).

10 місце з пріоритетом 8,66 займає реакція на ситуації. Фахівці вважають, що суддя повинен володіти відповідною швидкою реакцією на дію спортсмена та вмінням швидко та самостійно приймати рішення. Цей критерій теж відноситься до професійних здібностей суддів дзюдо. У суддівському стажі 10 і більше років спортивні досягнення судді відходять на другий план і важливішими стають швидкість і точність реакції на конкретну ситуацію (Іваній, 2016).

Суддя зобов'язаний володіти високим і адекватним рівнем усвідомлення інформації про сутичку, швидкою реакцією, розподілом і перемиканням уваги (Федоров, & Коричко, 2017).

11 місце з пріоритетом 10,33 займає вміння користуватись технічними засобами. На сучасному технологічному розвитку професійних сфер суспільства суддя дзюдо повинен володіти основою використання технічних засобів для забезпечення проведення змагань.

Спорт є відкритою системою, яка обмінюється із зовнішнім середовищем технологіями, інформацією, матеріалами. Якщо застосувати науковий метод абстракції, можна виділити найбільш значущі риси відеоматеріалу, який використовується в процесі підготовки спеціалістів (Ананченко, & Хацаюк, 2016).

В таблиці 1 та на рисунку 1 представлено результати суддів де за показниками оцінювання здійснено ранжування 11-ти основних критеріїв на основі запропонованих 50-ти питань за трьома суддівськими категоріями.

Таблиця 1

Результати ранжування за критеріями суддівства в дзюдо

Ранг/місто	Перша категорія	Національна категорія	Міжнародна категорія
1	професійна етіка, дисципліна	зовнішній вигляд	професійна етіка, дисципліна
2	зовнішній вигляд	професійна етіка, дисципліна	зовнішній вигляд;
3	пересування по татамі та вибір вірної позиції	знання правил та вміння їх використовувати	знання правил та вміння їх використовувати
4	чіткість команд та жестів	чіткість команд та жестів	вміння вірно та вчасно оцінювати технічні дії
5	знання правил та вміння їх використовувати	пересування по татамі та вибір вірної позиції	вміння вірно та вчасно оцінювати помилки
6	взаємодія з судьями	взаємодія з судьями	Чіткість команд та жестів
7	реакція на ситуації	психологічна стійкість	пересування по татамі та вибір вірної позиції
8	психологічна стійкість	реакція на ситуації	взаємодія з судьями
9	вміння вірно та вчасно оцінювати помилки	вміння вірно та вчасно оцінювати помилки	Вміння користуватись технічними засобами
10	вміння вірно та вчасно оцінювати технічні дії	вміння вірно та вчасно оцінювати технічні дії	психологічна стійкість
11	Вміння користуватись технічними засобами	Вміння користуватись технічними засобами	реакція на ситуації

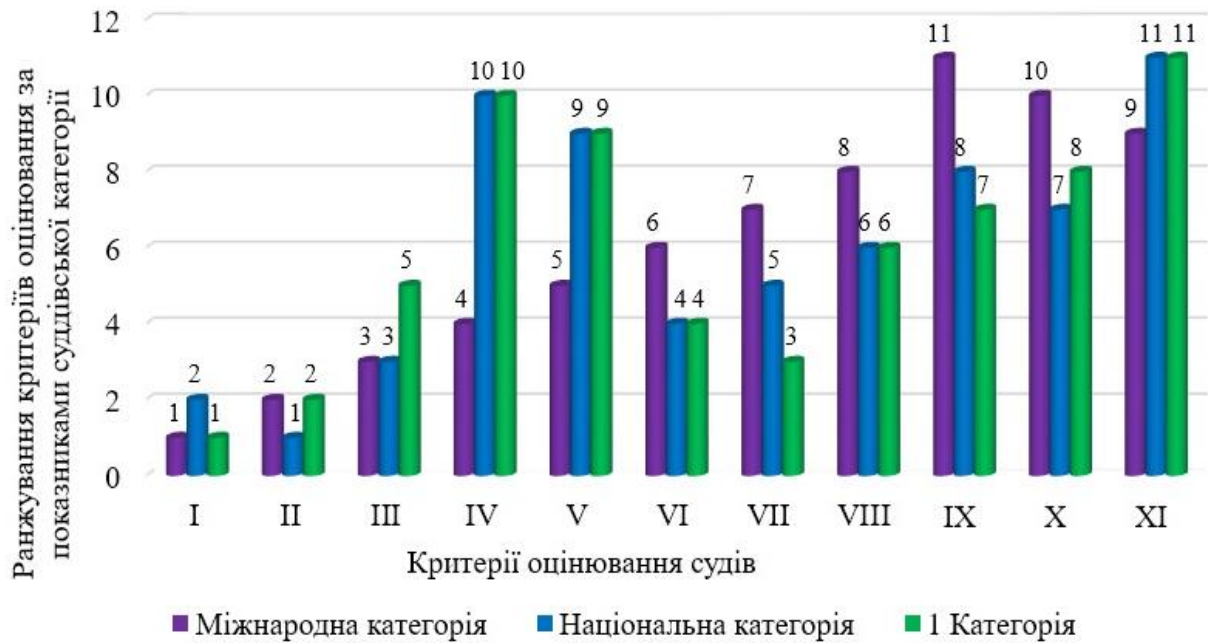

Рис. 1. Ранжування критеріїв оцінювання судівства дзюдо (%)

Таким чином, результати категорії узагальнено та внесені в зведену таблицю (табл. 2).

Таблиця 2

Ранжування критерії якості роботи суддів за пріоритетами

№	Міжнародна категорія	Національна категорія	Перша категорія	Σ узагальноноуних рангів	Ранг (оцінка важливості)	Коефіц. Вагомість	коефіцієнт пріоритета	місце
1	1	2	1	4	4/3=1,33	1.33/65,96=0,02016	0,02016/0,99996=0,02016	1
2	2	1	2	5	1,66	0,02516	0,02516	2
3	3	3	5	11	3,66	0,05548	0,05548	3
4	4	10	10	24	8,00	0,12128	0,12128	8
5	5	9	9	23	7,66	0,11613	0,11613	7
6	6	4	4	14	4,66	0,070648	0,07065	4
7	7	5	3	15	5,00	0,075803	0,075806	5
8	8	6	6	20	6,67	0,10112	0,10112	6
9	11	8	7	26	8,66	0,13129	0,13129	10
10	10	7	8	25	8,33	0,12628	0,12628	9
11	9	11	11	31	31/3=10,33	0,15661	0,15661	11
					Σ=65,96	Σ=0,99996		

Зразок облікового листа оцінювання суддів з дзюдо

П.І.П.					
№	критерії	1 день	2 день	3 день	Σ
1	Професійна етика, дисципліна				
2	Зовнішній вигляд				
3	Знання правил та вміння їх використовувати				
4	Вміння вірно та вчасно оцінювати технічні дії				
5	Вміння вірно та вчасно оцінювати помилки				
6	Чіткість команд та жестів				
7	Пересування по татамі та вибір вірної позиції				
8	Взаємодія з судьями				
9	Реакція на ситуації				
10	Психологічна стійкість				
11	Вміння користуватись технічними засобами				
РАЗОМ					

У зв'язку з тим що, мозок людини може одночасно пам'ятати від 5 до 9 параметрів (George A. Miller, 1956). При оцінюванні роботи суддів дзюдо треба оцінювати одночасно до 11-ти різних критеріїв які складаються з суми локальних критеріїв. Наприклад: дисципліна включає у себе поведінку судді, усвідомлення моральної відповідальності за виконання професійних обов'язків, стосунками в колективі та інше.

В таблиці 3, аналізуючи отримані результати, нами запропоновано зразок облікового листа оцінювання суддів з дзюдо за критеріями показників роботи на змаганнях.

Висновки.

Таким чином, проведене анкетне опитування суддів різних категорій з 50-ти запропонованих питань дозволило виявити 11 найбільш важливих критеріїв за якими

можливо оцінювати роботу суддів на змаганнях.

В результаті анкетного опитування більшість фахівців виділило три основні показники оцінки роботи суддів дзюдо та поставило на перше місце - професійну етику та дисципліну; друге місце - зовнішній вигляд; третє місце - знання правил та вміння їх використовувати.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку буде спрямовано на апробацію облікового листа на змаганнях для оцінювання якості роботи суддів дзюдо та розробки тестів, вебінарів для відбору та навчання суддів.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Ананченко, К. В., & Хацаюк, О. В. (2016). Новий методичний підхід для оцінки відеоматеріалу, що використовується при підготовці дзюдоїстів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, (4), 11-16.
- Валеев, Р. Р. (2014). Использование современных технологий в судействе по дзюдо. *Молодежь XXI века: потенциал, тенденции и перспективы*, Т. 1, 77-79.
- Венглинский Г. П. (1998). *Отбор судей по спортивной борьбе к соревнованиям высокого ранга. (Дис. ... канд. пед. наук)*. Москва, Россия.
- Евтифиев, А. С. (2016). Подготовка арбитров в спортивной борьбе. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, (1), 26-29.
- Іваній, І. В. & Сергієнко, В. М. (2016). *Психологія фізичного виховання та спорту*. Навчально-методичний посібник, Суми.
- Мкртчян, А. В. (1986). *Содержание и методы формирования судейских функций у студентов институтов физической культуры специализирующихся по спортивной борьбе. (Автореф. дис. ... канд. пед. наук)*, Москва, Россия.
- Орлов, А. И. (2002). *Экспертные оценки*. Учебное пособие. Москва, 31.
- Рудик, П. А. (1961). Воспитание волевых качеств и психологическая подготовка спортсмена в процессе тренировки. *Доклад чл. кор. Акад. пед. наук РСФСР проф. П.А. Рудика*. Москва.
- Трофимов, А. И. (2002). *Критерии оценки и методика подготовки судей по дзюдо. (Автореф. дис. ... канд. пед. наук)*, Москва, Россия.
- Ушенин, А. И., Оруджев, А. М., & Арсеньев, В. А. (2017). Требования, предъявляемые к оценке (судейству) боевых приёмов борьбы. *Современные тенденции развития науки и технологий*, 105.
- Федоров, В. И., & Коричко, Ю. В. (2017). Критерии и оценка личностных качеств спортивных судей в дзюдо. *Направления в области физической культуры, спорта и туризма*, 268.
- Чоботько М. А., Чоботько, І. І., & Бойченко, Н. В. (2020). Дослідження проблеми підвищення професійного рівня суддів з дзюдо. *Єдиноборства*, (4), 82-89.
- George, A. Miller. The Magical Number Seven, Plus or Minus Two.(1956). *The Psychological Review*, (63), 81-97

Стаття надійшла до редакції: 05.01.2021 р.

Опубліковано: 23.02.2021 р.

Аннотация. Чоботько М. А., Чоботько І. І., Бойченко Н. В. **Анализ критериев оценки судей дзюдо за показателями работы на соревнованиях. Цель:** с помощью анкетного опроса провести анализ критериев оценки судей дзюдо за показателями работы на соревнованиях. **Материал и методы.** В ходе исследования применялись следующие методы: теоретический анализ и обобщение литературных источников, данные сети Интернет, анкетный опрос, обобщение теоретического и практического опыта специалистов в области спортивных единоборств, методы математической статистики. Было проведено анкетный опрос судей по дзюдо. В исследовании приняли участие 30 судей по дзюдо международной категории (3 человека – 10 %) национальной категории (15 человек – 50 %) и первой категории (12 человек – 40 %). **Результаты:** анализ проведенного анкетирования судей дзюдо на основе 50-ти критериев оценки по показателям работы судей на соревнованиях выявил основные 11 критериев которые являются по мнению большинства специалистов наиболее действенными. Таким образом 11 критериев распределились между специалистами международной, национальной и первой категорий судей следующим образом: на первом месте - профессиональная этика и дисциплина 1,33; на

второе место - внешний облик 1,66; на третье место - знание правил и умение их использовать 3,66; на четвертое место - занимает четкость команд и жестов 4,66; на пятое место - передвижение по татами и выбор верной позиции 5,00; на шестое место - взаимодействие с судьями 6,67; на седьмое место - умение правильно и вовремя оценивать ошибки 7,66; на восьмое место - умение правильно и вовремя оценивать технические действия 8,00; на девятое место - психологическая устойчивость 8,33; на десятое место - реакция на ситуации 8,66; на одиннадцатое место - умение пользоваться техническими средствами 10,33. **Выводы.** Таким образом проведено анкетирование судейских категорий из 50 предложенных критериев было выявлено 11 наиболее практичных критериев по которым можно оценивать работу судей на соревнованиях. В результате анкетного опроса большинство специалистов поставило на первое место - профессиональную этику и дисциплину; второе место - внешний вид; третье место - знание правил и умение их использовать.

Ключевые слова: дзюдо, анкетный опрос, ранжирование, критерии, судьи, профессиональная этика.

Abstract. Chobotko M., Chobotko I., Boychenko N. Analysis of the criteria for evaluating judo judges for performance indicators in competitions. Purpose: with the help of a questionnaire, to analyze the criteria for evaluating judo judges for performance indicators at competitions. **Material and methods.** During the research the following methods were used: theoretical analysis and generalization of literature sources, Internet data, questionnaires, generalization of theoretical and practical experience of specialists in the field of martial arts, methods of mathematical statistics. A questionnaire survey of judo judges was conducted. The study involved 30 judo judges of the international category (3 men – 10 %) of the national category (15 people – 50 %) and the first category (12 people – 40 %). **Results:** the analysis of the conducted survey of judo judges on the basis of 50 evaluation criteria for the performance of judges in competitions revealed the main 11 criteria that are in the opinion of most experts the most effective. Thus, 11 criteria were distributed among specialists of international, national and first categories of judges as follows: in the first place - professional ethics and discipline 1,33; in second place - the appearance of 1,66; in third place - knowledge of the rules and the ability to use them 3,66; in fourth place - is the clarity of commands and gestures 4,66; in fifth place - moving on the tatami and choosing the correct position 5,00; in sixth place - interaction with judges 6,67; in seventh place - the ability to correctly and timely assess errors 7.66; in eighth place - the ability to accurately and timely assess technical actions 8,00; in ninth place - psychological stability 8,33; in tenth place - the reaction to the situation 8,66; on the eleventh place - the ability to use technical means 10,33. **Conclusions.** Thus, the survey of judges' categories from the 50 proposed criteria revealed 11 most practical criteria by which it is possible to evaluate the work of judges in competitions. As a result of the questionnaire survey, most experts put professional ethics and discipline in the first place; second place - appearance; third place - knowledge of the rules and the ability to use them.

Keywords: judo, questionnaire, ranking, criteria, judges, professional ethics.

References

- Ananchenko, K. V., & Khatsaiuk, O. V. (2016). Novyi metodychni pidkhd dlia otsinky videomaterialu, shcho vykorystovuietsia pry pidhotovtsi dziudoistiv. *Slobozhanskyi naukovо-sportyvnyi visnyk*, (4), 11-16.
- Valeev, R. R. (2014). Ispol'zovanie sovremennyh tehnologij v sudejstve po dzjudo. *Molodezh' XXI veka: potencial, tendencii i perspektivy*, T. 1, 77-79.
- Venglinskij G. P. (1998). *Otbor sudej po sportivnoj bor'be k sorevnovanijam vysokogo ranga. (Dis. ... kand. ped. nauk)*. Moskva, Rossija.
- Evtifiev, A. S. (2016). Podgotovka arbitrov v sportivnoj bor'be. *Slobozhans'kij naukovо-sportivnij visnik*, (1), 26-29.

- Ivanij, I. V. & Sergijenko, V. M. (2016). *Psychologija fizychnogo vyhovannja ta sportu*. Navchal'no-metodychnyj posibnyk, Sumy.
- Mkrтчjan, A. V. (1986). *Soderzhanie i metody formirovanija sudejskih funkcij u studentov institutov fizicheskoj kul'tury specializirujushhihsja po sportivnoj bor'be*. (Avtoref. dis. ... kand. ped. nauk), Moskva, Rossija.
- Orlov, A. I. (2002). *Ekspertnyie otsenki*. Uchebnoe posobie. Moskva, 31.
- Rudik, P. A. (1961). *Vospitanie volevyih kachestv i psihologicheskaya podgotovka sportsmena v protsesse trenirovki. Doklad chl. kor. Akad. ped. nauk RSFSR prof. P.A. Rudika*. Moskva.
- Trofimov, A. I. (2002). *Kriterii ocenki i metodika podgotovki sudej po dzjudo*. (Avtoref. dis. ... kand. ped. nauk), Moskva, Rossija.
- Ushenin, A. I., Orudzhev, A. M., & Arsen'ev, V. A. (2017). *Trebovanija, predjavljaemye k ocenke (sudejstvu) boevyh prijomov bor'by. Sovremennye tendencii razvitija nauki i tehnologij*, 105.
- Fedorov, V. I., & Korichko, Ju. V. (2017). *Kriterii i ocenka lichnostnyh kachestv sportivnyh sudej v dzjudo. Napravlenija v oblasti fizicheskoj kul'tury, sporta i turizma*, 268.
- Chobotko M. A., Chobotko, I. I., & Boychenko, N. V. (2020). *Doslidzhennia problemy pidvyshchennia profesiinoho rivnia suddiv z dziudo*. *Edynoborstva*, (4), 82-89.
- George, A. Miller. *The Magical Number Seven, Plus or Minus Two*. (1956). *The Psychological Review*, (63), 81-97

Відомості про авторів / Information about the Authors:

Чоботько Маргарита Анатоліївна: викладач; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ: проспект Гагаріна, 26, м. Дніпро, 49005, Україна.

Чоботько Маргарита Анатольевна: преподаватель; Днепропетровский государственный университет внутренних дел: проспект Гагарина, 26, г. Днепр, 49005, Украина.

Margarita Chobotko: Lecturer; Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs: Gagarin Avenue, 26, Dnipro, 49005, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0002-4641-6592>

E-mail: 28rita66@gmail.com

Чоботько Ігор Ігорович: викладач; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ: проспект Гагаріна, 26, м. Дніпро, 49005, Україна.

Чоботько Игорь Игоревич: преподаватель; Днепропетровский государственный университет внутренних дел: проспект Гагарина, 26, г. Днепр, 49005, Украина.

Ihor Chobotko: Lecturer; Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs: Gagarin Avenue, 26, Dnipro, 49005, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0003-4655-5696>

E-mail: efilonov79@gmail.com

Бойченко Наталя Валентинівна: к.физ.вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Бойченко Наталья Валентиновна: к.физ.восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Natalia Boychenko: Phd (Physical Education and Sport), Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya st., 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0003-4821-5900>

E-mail: natalya-meg@ukr.net